

Пам'яті Юрія Васильовича Костюченка

З глибоким сумом сповіщаємо, що 16 березня 2023 року на 53-му році пішов із життя математик, астрофізик, фахівець у галузі дистанційного зондування Землі, доктор технічних наук, секретар Комітету із системного аналізу Президії НАН України, член наукової ради Національного дослідницького фонду України (2019–2022), провідний науковий співробітник відділу енергомасообміну в геосистемах Державної установи “Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі Інституту геологічних наук Національної академії наук України”

КОСТЮЧЕНКО ЮРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ.

Юрій Васильович народився 20 липня 1970 року у смт. Ветрино Полоцького району Вітебської області (Білоруська РСР). Закінчив фізичний факультет Московського державного університету ім. М. В. Ломоносова (1993), де з 1989 року навчався на кафедрі астрофізики і зоряної астрономії, спеціалізувався на магнітогідродинаміці, гама-астрономії та прецизійній обробці оптичних зображень. З травня 1993 року Юрій Васильович працював у Науковому центрі аерокосмічних досліджень Землі ІГН НАН України на посаді інженера відділу енергомасообміну в геосистемах. У 1993–1995 роках брав участь у виконанні завдань Загальнодержавної космічної програми України, що стосувались забезпечення авіаційного моніторингу зони відчуження Чорнобильської АЕС як оператор знімальної апаратури, штурман літака та обробник даних. У 1995 році обраний на посаду молодшого наукового співробітника, працює над дисертацією “Дослідження впливу енергомасообмінних процесів над шельфовими покладами вуглеводнів на теплові поля морської поверхні”, яку успішно захистив у 1997 році з присудженням йому наукового ступеня

кандидата фізико-математичних наук за спеціальністю “Геофізика”. Цього ж року Юрія Васильовича було обрано на посаду старшого наукового співробітника.

У 1998 і 2000 роках проходив стажування в Європейському інституті космічних досліджень Європейського космічного агентства з питань застосування методів супутникової радарної інтерферометрії в галузі техногенної безпеки. В 1998 році брав участь в міжнародному проєкті із застосування супутникової інтерферометрії для оцінювання деформацій укриття аварійного реактора Чорнобильської АЕС “SAR Data Application in the Area of the Chernobyl Nuclear Power Plant Shelter”, а в 2000 році – у проєкті з визначення зон просідання поверхні над територіями вугледобування в Донбасі “Determination of the Land Surface Subsidence over the Coal Mine Areas of Donbas”.

З 2000 року Юрій Васильович обійняв посаду виконавчого секретаря Комітету із системного аналізу при Президії НАН України – Національної членської організації України при Міжнародному Інституті прикладного системного аналізу (IIASA, Австрія). На цій посаді виконував обов'язки з координації міждисциплінарних досліджень на національному рівні, організаційного супроводження міжнародного наукового співробітництва, а також брав безпосередню участь в дослідженнях із застосування методів дистанційного зондування Землі для вивчення лісового покриву, вивчення аграрного потенціалу за даними дистанційного зондування Землі, аналізу ризиків надзвичайних ситуацій та розробки регіональних стратегій зменшення збитків.

У 2003 році був обраний на посаду провідного наукового співробітника. Виступив з доповіддю на засіданні Президії НАН України. Основні завдання, які виконував Юрій Васильович: розробка методик спостереження земної поверхні в оптичному і радіодіапазоні, контроль і прогнозування надзвичайних ситуацій на основі моделювання природних систем і аналізу просторових даних, вивчення впливу кліматичних і екологічних змін за даними моделювання і спостережень, а також аналіз змін водного балансу і ґрунтів та вивчення вразливості ландшафтів.

Ю. В. Костюченко був талановитим лектором і педагогом. У 2011–2013 роках викладав на посаді доцента на кафедрі землезнавства і геоморфології географічного факультету Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. З 2016 року з великим ентузіазмом та захопленням викладав

аспірантам Центру основи дистанційного зондування Землі і спеціалізовані дисципліни.

З 2013 року Ю. В. Костюченко починає активно досліджувати проблеми зі сфери тероризму, соціальної безпеки, старший науковий дослідник у “The Canadian Network for Research on Terrorism, Security and Society” (2019). Його аналітичні дописи на сторінці “Радіо Свобода” добре відомі науковому товариству. Останній ефір <https://www.youtube.com/watch?v=1M5gq1UG3Hc> (коментар з 9:30 хвилини).

Юрій Васильович був яскравою особистістю, справжнім бійцем, мужньо стояв у поєдинку з жахливою безжалюбною хворобою. На жаль, хвороба перемогла, на жаль...

Останній вірш Юрія Васильовича, опублікований у Фейсбукці 12 березня 2023 року:

Нічні жахи,
Колишні вірні друзі
Полишили мене.
Сиджу вночі без сну,
А десь між зорями,
Для мене недосяжні,
Мої мандрують сні.
І там без мене пристрасті вирують,
Там точиться життя, сюжети, дії,
Яких я вже ніколи не побачу,
Але чомусь за ними я сумую:
Пробач, життя, якого я не пережив...

Світла пам'ять про Юрія Васильовича – науковця широчезного світогляду, талановитого педагога, чуйну і душевну людину, справжнього незламного бійця назавжди залишиться в серцях друзів, колег, всіх співробітників Наукового центру.

Редакційна колегія

17.03.2023

Слова вдячності і скорботи учня

Так буває, що іноді нас залишають найкращі. В такий момент починаєш відчувати себе самотнім і слабким у вирі життя. Починаєш корити себе за те, що не задав всіх питань та не отримав всіх відповідей від людини, яка на твій погляд знала все, а може і трохи більше. З'являються думки, як бути далі, як поступити в тому чи іншому складному випадку чи вирішити надскладну задачу вже самостійно, без поради такої людини. Якоїсь миті ти починаєш розуміти, що тобі залишили неймовірний скарб із знань та порад із досвіду, який накопичила ця неймовірна людина, і ти розумієш, що міцно стоїш на ногах завдяки цьому.

В моєму житті цією неймовірною людиною був Юрій Васильович Костюченко, під началом якого я мав честь працювати з 2005 по 2022 роки в Державній установі Центр аерокосмічних досліджень Землі Інституту геологічних наук Національної академії наук України. Майже всі мої знання в науці отримані завдяки його підтримці і порадам. Більш того, багато моїх життєвих принципів сформувалися завдяки йому. Я отримував і відчував підтримку Юрія Васильовича, коли збирався на Камчатку, захищав

кандидатську дисертацію, працюючи у складі XXV Української антарктичної експедиції, кожного робочого і не робочого дня. Що, сказати він був не тільки моїм керівником, він був моїм другом...

Не буду перераховувати всіх наукових досягнень Юрія Васильовича, бо це майже неможливо, – так їх багато. Також неможливо перелічити величезну кількість публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях, які ознайомили наукову спільноту з результатами його роботи та поглядами на вирішення актуальних наукових завдань. Слід нагадати, що він один з найкращих фахівців з міжнародним ім'ям у таких наукових сферах, як: дистанційне зондування Землі, статистичний аналіз, комплексний аналіз ризиків з використанням непараметричних підходів, аналіз змін клімату, сільськогосподарська та продовольча безпека, сприйняття та комунікація ризиків, чисельні методи кризової антропології тощо. Окремо, хочу відзначити роботу Юрія Васильовича на благо України, як експерта з безпеки.

Окрім того, хочу сказати, що втрату людини такої наукової ваги ми будемо відчувати дуже довго, але він залишив нам все, щоб ми продовжили його справу. Наука має свої напрями розвитку, а він нам їх вказав.

Необхідно відмітити силу волі Юрія Васильовича. Ніякі хвороби та тяжкі моменти життя не могли його зламати, а його боротьба за життя останніх років – це приклад незламності волі людини.

Хочу висловити свої співчуття прекрасній і дружній родині Юрія Васильовича, яку він створив разом із своєю неймовірною дружиною Юлею. Всім його колегам і друзям, яких дуже багато по всьому світові.

А ще скажу. Спи спокійно, мій друже і вчителю, обіцяю, що коли захистимо Україну, я повернусь, прийду на твою могилу і закурю люльку, яку ти мені подарував, відправляючи ще молодим і недосвідченим юнаком до школи для молодих науковців в Анкарі, у вже далекому 2005 році...

17.03.2023

Ігор АРТЕМЕНКО, кандидат технічних наук, науковим керівником дисертаційної роботи був Юрій Васильович Костюченко.